

предприятий-экспортеров, особенно в области соблюдения нормативных требований, вопросов финансирования торговли, логистики, таможенных процедур [2]. Национальному центру маркетинга и конъюнктуры цен, который фактически выполняет в Беларуси функции агентства по продвижению экспорта, целесообразно в целях повышения эффективности работы уделить особое внимание данным вопросам.

Мировой уровень ведения внешнеторговой деятельности требует создания системы мер защиты экономических интересов белорусских экспортеров, активного содействия продвижению на зарубежные рынки конкурентоспособной белорусской продукции. Это невозможно без соблюдения высоких экологических стандартов экспортоориентированными производствами. Существующая система поддержки экспорта в Республике Беларусь почти не распространяется на малый и средний бизнес, для которого получение кредитов сопровождается сбором множества документов, а, следовательно, большими издержками, что оказывает сдерживающее влияние на развития их экспортного потенциала. В связи с этим большинство экспортных кредитных агентств за рубежом применяют для них особые схемы предоставления финансовых услуг и кредитования, включающие в себя предоставление гарантий, экспортное страхование, упрощение подачи заявок и др.

Таким образом, действующая в Республике Беларусь система поддержки экспорта недостаточно эффективна и не способна в полной мере содействовать деятельности экспортоориентированных предприятий. Основными направлениями ее улучшения может стать создание полноценного раздельного экспортного кредитного агентства, включающего в свой состав государственные организации, обеспечивающие предоставление экспортных кредитов, страхование; расширение перечня предоставляемых услуг по страхованию экспорта «Белэксимгарантом»; образование в пределах раздельного экспортного кредитного агентства специализированного государственного экспортно-импортного банка Республики Беларусь; создание в его составе специальных отделов для работы с предприятиями малого и среднего бизнеса.

Список использованных источников

- 1 Присоединение Китая к Всемирной торговой организации: условия и последствия [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://mgimo.ru/files2/y01_2012/218647/ad-16.pdf. – Дата доступа : 28.03.2018.
- 2 Система стимулирования и поддержки экспорта в Беларуси в контексте международного опыта [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.research.by/webroot/delivery/files/wp2012r02.pdf>. – Дата доступа : 29.03.2018.

УДК 336.71

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

*Бормотова М.В., к.е.н., доцент,
Боярська А.В., студентка (УкрДУЗТ)*

У сучасних умовах для стабілізації фінансово-економічної ситуації в країні необхідна ефективно функціонуюча, надійна та розвинена банківська система. Стабільне функціонування банківської системи є важливою умовою стійкого економічного розвитку в довгостроковій перспективі. З метою забезпечення ефективного функціонування банківської системи України необхідно дослідити особливості сучасного стану та визначити перспективи її розвитку. Необхідним є об'єктивний аналіз тенденцій розвитку банківської системи України.

Ключові показники діяльності банківської системи України за офіційними даними Національного банку України наведені в таблиці 1. За даними таблиці можна зробити наступні висновки: кількість банків за період з 2013 по 2017 роки значно зменшилася. Це було викликано тим, що сучасна системна криза в Україні, різке погіршення фінансово-економічних, соціально-політичних умов розвитку створюють безпрецедентні загрози для функціонування банківської системи. Головними проблемами банківської системи України упродовж останніх років є згортання кредитування, суттєве погіршення якості кредитних портфелів, скорочення власного капіталу та збиткова діяльність. Скорочення

економічної активності, торговельні дисбаланси спричинили девальвацію та прискорення інфляції в Україні до 43% річних. Ці події призвели до погіршення якості кредитних портфелів банківської системи, що зумовило необхідність очищення банківської системи, що почалося у 2014 році [2].

На протязі 2013-2017 років в банківській системі спостерігалася нестабільна тенденція чистого фінансового результату, який у 2014 році збільшився на 614,1%, а вже у 2015 році показує від'ємне значення.

Загальний обсяг чистих активів банківської системи України у 2014 році збільшився на 15,7 % (до 1 104,5 млрд. грн.), а у 2015 році зменшився на 5,4%. Упродовж наступних років ситуація налагоджується і показник має тенденцію до збільшення.

Регульований капітал до 2016 року зберігав тенденцію до збільшення, але у 2017 році ситуація значно погіршилася і показник зменшився на 20,1%.

Таким чином, результати аналізу вказують, що у банківській системі України останніми роками простежуються кількісні та якісні тенденції, які відображають як позитивні, так і негативні характеристики розвитку діяльності банківських установ.

Протягом останніх років ситуація

банківського сектору України залишається кризовою. Значне банкрутство банків відобразилося на їх фінансових результатах, а також на зниженні довіри до банківської системи. Діяльність банків України залишається збитковою і низькорентабельною. У 2010-2011, 2014-2017 роках банківські установи отримали значні збитки. Основні цілі розвитку банківської системи України – підвищення ролі в економіці, забезпечення надійності, фінансової стійкості, стабільності, ефективності функціонування та конкурентоспроможності, нині ще не досягнуто. Причини, які викликали вищезазначені негативні наслідки діяльності банківської системи України, можна поділити на зовнішні і внутрішні [3].

До зовнішніх причин можемо віднести:

- загострення кризи реальної економіки й передусім у сфері виробництва;
- недосконалість політики Національного банку України щодо банківських установ, зокрема недоліки ефективного банківського нагляду;
- недостатня капіталізація банківських установ; – низький рівень кредитоспроможності позичальників банків;

Таблиця 1

Ключові показники діяльності банківської системи України

Показник	01.01.2013	01.01.2014	01.01.2015	01.01.2016	01.11.2017	Зміна, %			
						2014/2013	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Кількість діючих банків	176	173	122	96	88	98,3	70,5	78,7	91,7
У т.ч. з іноземним капіталом	55	49	40	38	38	89,1	81,6	95	100
Регулятивний капітал млн.грн	174 643	156 385	133 203	138 526	110 793	89,5	85,2	103,9	79,9
Чисті активи (з урахуванням резервів), млн грн	1104 467	1278 086	1208890	1737272	1753481	115,7	94,6	143,7	100,9
Зобов'язання, млн. грн.	942 420	1185 455	1079928	1132 515	1106922	125,8	91,1	104,9	97,7
Чистий фінансовий результат, млн. грн.	1 558	9 568	-5228	3 429	2 154	614,1	- 54,6	- 65,6	62,8

– втрата довіри до банківських установ.

Внутрішні причини – це перш за все:

– відсутність виробленої стратегії і тактики роботи банків в умовах фінансово-економічної кризи;

– низька якість кредитного портфеля банківських установ.

Недостатня оперативність та ефективність контролю з боку банківського нагляду Національного банку України за діяльністю банківських установ не дозволили вчасно виявити і допомогти банкам-банкрутам.

У процесі подальшого поглиблення банківської реформи з метою всебічного зміцнення та очищення банківської системи, забезпечення на ділі її ефективної підтримки з боку держави необхідно розглядати питання не лише зменшення кількості банків, але й якісного розвитку банківської системи України. Для забезпечення стабільного функціонування та розвитку банківської системи, покриття ризиків у діяльності банків, зокрема кредитного, підвищення конкурентоспроможності, рівень капіталізації банків залишається недостатнім. Одним із способів підвищення рівня капіталізації банків є подальші процеси їх реорганізації шляхом злиття і поглинання [4].

Список використаних джерел

1 Офіційний сайт Національного банку України - www.bank.gov.ua

2 Дзюблюк, О. В. Іноземний капітал у банківській системі України [Текст] / О. В. Дзюблюк, О. Владимир // Вісник Національного банку України. – 2014. – №5. С. 26-33.

3 Проблеми реформування банківської системи України в контексті європейської інтеграції: інформаційно-аналітичні матеріали. Вип. 8 [Текст] / В. І. Міщенко, А. В. Шаповалов, В. В. Крилова, В. В. Ващенко, Н. В. Грищук та інші. – К.: Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2007. – 266 с.

4 Бормотова М.В., Лесняк О.А. Дослідження сучасного стану кредитного ринку України [Текст] //Збірник науково-практичних статей „Вісник економіки транспорту і промисловості”, №42. – 2013. – С.203-205

УДК 330.322

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ КЛІМАТ УКРАЇНИ. ЧИННИКИ ЙОГО ФОРМУВАННЯ

*Бормотова М.В., к.е.н., доцент (УкрДУЗТ),
Яковенко С.Л., викл. I катег. (ЛФ ХДАДК),
Капустіна М.Г., студентка (УкрДУЗТ)*

Нині інвестиції є однією із необхідних умов подальшого розвитку економіки України та її успішної інтеграції в європейський та світовий економічний. Але нестача капіталу є головною проблемою розвитку всіх галузей. Саме тому великого значення набуває налагодження стабільного інвестиційного процесу в країні, яке можливо тільки при існуванні сприятливого інвестиційного клімату.

Україна завдяки своєму потенціалу, значним трудовим ресурсам, ймовірній ємності внутрішнього ринку є державою із суттєвим простором для інвестиційної діяльності. Чинниками формування в Україні сприятливого інвестиційного клімату є:

- вигідне географічне положення (Україна має доступ до стратегічних ринків, зокрема, Європейського Союзу – одного з найбільших світових ринків; Російської Федерації – найбільш динамічного світового ринку; країн Середнього Сходу);

- природно-ресурсний потенціал (інвестиційне значення в Україні мають три види природних ресурсів: мінеральні, земельні й рекреаційні);

- рівень розвитку промислового виробництва;

- висококваліфікована та конкурентоспроможна робоча сила;

- несформований ринок товарів (Україна потенційно є одним з найбільших ринків в Європі);

- незадоволений попит населення.

Водночас, на формування інвестиційного клімату впливає сукупність ризиків та невизначеностей, серед яких необхідно насамперед назвати:

- військовий конфлікт на сході України;

- нестабільність політичної ситуації в країні;

- нестабільність економічного законодавства та поточної економічної